

PRACOVNÍ NESCHOPNOST PRO NEMOC A ÚRAZ V ČESKÉ REPUBLICE

za 1. pololetí 2016

Zdravotnictví, pracovní neschopnost

Praha, říjen 2016

Kód publikace: 260004-16

Č. j.: 2196/2016-63

Zpracoval: Odbor statistik rozvoje společnosti

Ředitel odboru: Ing. Martin Mana

Kontaktní osoba: Mgr. Anita Hrivíková, e-mail: anita.hrivikova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další?
Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: [WWW.CZSO.CZ](http://www.czso.cz)

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz
Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 648, 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz
Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz
Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz
Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 105
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 509
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Obsah

Textová část

1. Úvod	5
2. Metodika, sledované ukazatele	Chyba! Záložka není definována.
2.1 Metodika.....	Chyba! Záložka není definována.
2.2 Sledované ukazatele.....	Chyba! Záložka není definována.
Dočasná pracovní neschopnost (DPN).....	Chyba! Záložka není definována.
Průměrný počet nemocensky pojištěných.....	Chyba! Záložka není definována.
Průměrný počet nemocensky pojištěných mladistvých.....	Chyba! Záložka není definována.
Počet pracovních právních vztahů.....	Chyba! Záložka není definována.
Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti	Chyba! Záložka není definována.
Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti.....	Chyba! Záložka není definována.
Pracovní úrazy s pracovní neschopností delší než 3 dny.....	Chyba! Záložka není definována.
Počet případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců	Chyba! Záložka není definována.
Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti ve dnech	Chyba! Záložka není definována.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti.....	Chyba! Záložka není definována.
Průměrný denní stav práce neschopných.....	Chyba! Záložka není definována.
3. Shrnutí základních ukazatelů dočasné pracovní neschopnosti v ČR za 1. pololetí 2016.....	Chyba! Záložka není definována.
Příloha č. 1 - Nemocenské pojištění v roce 2016.....	Chyba! Záložka není definována.
Příloha č. 2 - Legislativní změny v nemocenském pojištění v období 1999 - 2016	Chyba! Záložka není definována.
Použité značky.....	Chyba! Záložka není definována.

Tabulková část

Dočasná pracovní neschopnost dle velikosti podniku, sekcí CZ-NACE a krajů ČR

- Tab. 1: Počet nemocensky pojištěných
- Tab. 2: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti
- Tab. 3: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti
- Tab. 4: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců
- Tab. 5: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti
- Tab. 6: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ
- Tab. 7: Průměrný denní stav práce neschopných pro nemoc a úraz

Dočasná pracovní neschopnost dle sekcí a oddílů CZ-NACE

- Tab. 8: Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz dle sekcí a oddílů CZ-NACE
- Tab. 9: Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti dle sekcí a oddílů CZ-NACE
- Tab. 10: Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti dle sekcí a oddílů CZ-NACE
- Tab. 11: Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců dle sekcí a oddílů CZ- NACE
- Tab. 12: Průměrné procento pracovní neschopnosti dle sekcí a oddílů CZ-NACE
- Tab. 13: Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ dle sekcí a oddílů CZ-NACE
- Tab. 14: Průměrný denní stav práce neschopných pro nemoc a úraz dle sekcí a oddílů CZ-NACE

Dočasná pracovní neschopnost podle okresů ČR

Tab. 15: Počet nemocensky pojištěných v okresech ČR

Tab. 16: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti v okresech ČR

Tab. 17 Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti v okresech ČR

Tab. 18: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců v okresech ČR

Tab. 19: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v okresech ČR

Tab. 20: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ v okresech ČR

Tab. 21: Průměrný denní stav práce neschopných pro nemoc a úraz v okresech ČR

Dočasná pracovní neschopnost OSVČ (nemocensky pojištěných)

Tab. 22: Počet nemocensky pojištěných OSVČ

Tab. 23: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti OSVČ

Tab. 24: Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti OSVČ

Tab. 25: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti OSVČ na 100 pojištěnců

Tab. 26: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti OSVČ

Tab. 27: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ OSVČ

Tab. 27: Průměrný denní stav práce neschopných pro nemoc a úraz u OSVČ

Pracovní úrazovost mladistvých

Tab. 29: Pracovní úrazovost mladistvých

Pracovní úrazy s dočasnou pracovní neschopností delší než 3 dny

Tab. 30: Pracovní úrazy s dočasnou pracovní neschopností delší než 3 dny

1. Úvod

Publikace Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v ČR v 1. pololetí 2016 nabízí základní přehled o dočasné pracovní neschopnosti obyvatel ČR z důvodu nemoci či úrazu v 1. pololetí 2016.

Data o pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz vycházejí ze **společného zpracování údajů České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) a Českého statistického úřadu (ČSÚ)** a jsou publikována vždy za 1. pololetí sledovaného roku (v termínu 31. 10. 2016) a v kumulaci za celý rok (v termínu 31. 05. 2017)¹.

Publikace přináší data o nově hlášených případech dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz a související ukazatele, např. průměrný počet nemocensky pojištěných osob, průměrné procento pracovní neschopnosti, počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti, průměrnou dobu trvání jednoho případu pracovní neschopnosti, počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti na 100 nemocensky pojištěných osob či počet pracovních úrazů s pracovní neschopností delší než tři dny.

Evidované případy dočasné pracovní neschopnosti a související ukazatele jsou ČSÚ zpracovány v členění podle sídla (na úrovni krajů a okresů dle klasifikace CZ NUTS), velikosti (dle počtu zaměstnanců) a převažující ekonomické činnosti (na úrovni sekcí a oddílů odvětvové klasifikace CZ-NACE) zaměstnavatele osob nemocensky pojištěných. Rozlišení dle krajů a okresů vychází z údaje o sídle útvaru, který vede evidenci mezd u zaměstnavatele osoby, která je v pracovní neschopnosti.

Základní časové řady statistik dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v ČR jsou sledovány Českým statistickým úřadem již od roku 1963. Do roku 2011 byly statistické údaje o dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz zjišťovány prostřednictvím státního statistického výkazu Nem Úr 1-02. V důsledku snižování administrativní náročnosti a zátěže zpravodajských jednotek byl Výkaz o pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz Nem Úr 1-02 nahrazen údaji dostupnými z administrativních zdrojů.

Počínaje rokem 2012, zajišťuje Český statistický úřad na základě smluvního ujednání s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Českou správou sociálního zabezpečení údaje pro statistiku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému ČSSZ.

Vstupním zdrojem a podkladem pro zpracování dat této publikace jsou údaje o dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz nahlášené České správě sociálního zabezpečení prostřednictvím formuláře „*Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti*“ (tzv. „neschopenka“), který vyplňuje ošetřující lékař. Jsou tak evidována veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob. Administrativní data Informačního systému ČSSZ obsahují údaje za všechny zaměstnance, ať již zaměstnané právníkou či fyzickou osobou² i data za osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ). Zaměstnanci jsou povinně účastni nemocenského pojištění, na rozdíl od OSVČ, jejichž nemocenské pojištění zůstává dobrovolné.

Kromě statistiky nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti zpracovávané ČSÚ jsou z evidence ČSSZ zpracovávány a publikovány také údaje o ukončených případech pracovní neschopnosti, které zpracovává Ústav zdravotnických informací České republiky (ÚZIS ČR) <http://www.uzis.cz/category/tematicke-rady/zdravotnicka-statistika/pracovni-neschopnost>. Obdobné statistiky ukončených případů pracovní neschopnosti sleduje a zpracovává přímo i Česká správa sociálního zabezpečení <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/statistiky/nemocenska-statistika/>. Na rozdíl od statistik nově hlášených případů dočasné neschopnosti, které zajišťuje a zpracovává ČSÚ, zaznamenává a zjišťuje

¹ Roční publikaci s daty za rok 2015 lze nalézt na <https://www.czso.cz/csu/czso/pracovni-neschopnost-pro-nemoc-a-uraz-v-ceske-republice-data-za-rok-2015>

² V údajích ČSSZ nejsou zahrnuti příslušníci Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Celní správy ČR, Vězeňské služby ČR, Bezpečnostní informační služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace a vojáky z povolání (§ 5 písm. a) bod 2 zákona č.187/2006 Sb.).

ÚZIS ČR dočasné pracovní neschopnosti z dat ČSSZ pouze pro případy ukončené ve sledovaném roce. Rozdíly v počtech nově hlášených a ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti mezi oběma zdroji jsou dány odlišnou metodikou sběru dat.

Publikace Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v ČR v 1. pololetí 2016 je členěna na textovou a tabulkovou část.

Textová část obsahuje popis metodiky zpracování dat dočasné pracovní neschopnosti prostřednictvím systémů ČSSZ a ČSÚ, podrobné vysvětlení sledovaných indikátorů a pro pololetní data stručné shrnutí základních ukazatelů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v ČR za 1. pololetí 2016. Vývoj dočasné pracovní neschopnosti v ČR s daty za celý rok je uveřejněn v analýze, která se podrobněji věnuje jednotlivým sledovaným indikátorům.

Dlouhodobý vývoj dočasné pracovní neschopnosti je významně ovlivňován legislativními změnami, týkajícími se výši dávek nemocenského pojištění a počátku jeho poskytování. Informace k související legislativě lze nalézt v přílohách textové části publikace. V **příloze č. 1.** jsou uvedeny podrobné informace k aktuální legislativě týkající se nemocenského pojištění, zejm. zákonu č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Legislativní změny, které byly přijaté v systému nemocenského pojištění v období mezi lety 1999 – 2016 jsou uvedeny v **příloze č. 2.**

Tabulková část publikace obsahuje datové výstupy o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných v členění dle:

- krajů a okresů ČR (dle klasifikace CZ-NUTS)
- převažující ekonomické činnosti (na úrovni sekcí či oddílů CZ-NACE)
- velikosti podniku (dle počtu zaměstnanců)
- pohlaví nemocensky pojištěných osob
- postavení v zaměstnání nemocensky pojištěných osob (zaměstnanci, OSVČ)

Tabulková část dále obsahuje data o pracovní úrazovosti s dočasnou pracovní neschopností delší než 3 dny v členění dle krajů ČR, se samostatným výstupem o pracovní úrazovosti mladistvých.

Údaje o dočasné pracovní neschopnosti jsou v této publikaci prezentovány v obdobném rozsahu a třídění jako v předešlých letech. Vzhledem k výši uvedenému přechodu ze sběru dat prostřednictvím výkazu ČSÚ na administrativní zdroj Informačního systému ČSSZ v roce 2012 však **nejdou některé dříve sledované ukazatele od roku 2012 dále zjišťovány.** Tyto ukazatele však lze nalézt ve výstupech následujících administrativních zdrojů a dat z registrů:

- *Náklady na závodní preventivní péči* – ukazatel je od roku 2012 zařazen do statistického zjišťování ČSÚ v rámci výkazu ÚNP 4-01;
- *Náhrady a přirážky hrazené zaměstnavatelem za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání* – údaje jsou dostupné ze standardních sestav Ministerstva financí (MF);
- *Kategorizace prací dle míry rizika* – statistická evidence prací dle míry rizika je od roku 2012 zajišťována Registrem kategorizace prací (IS KaPr) pro Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)
- *Smrtelná pracovní úrazovost* – data jsou pravidelně uveřejňována v analýze Výzkumného ústavu bezpečnosti práce (VÚBP) a Státního úřadu inspekce práce (SÚIP) s názvem „Analýza smrtelné pracovní úrazovosti v České republice“;
- *Nemoci z povolání* – data jsou pravidelně uveřejňována v analýze Státního zdravotního ústavu (SZÚ) „Nemoci z povolání v České republice“.

